

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.3.53>

JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO JAKO PODMIOTY REALIZACJI PAŃSTWOWEJ POLITYKI PODATKOWEJ W UKRAINIE

Artem Yefremov

*kandydat nauk prawnych,
kierownik Urzędu Głównego Państwowej Służby Podatkowej
w Obwodzie Charkowskim jako odrębnej jednostki
Państwowej Służby Podatkowej Ukrainy (Charków, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-1727-0743
yefremov_artem@ukr.net*

Adnotacja. Artykuł naukowy poświęcono najważniejszemu kierunkowi działalności jednostek samorządu terytorialnego – realizacji państwowej polityki podatkowej na określonej jednostce administracyjno-terytorialnej poprzez uczestnictwo w określonych stosunkach administracyjnoprawnych. Jednocześnie, wykonując dokładnie zadania związane z realizacją państwowej polityki podatkowej, te ostatnie mają status administracyjnoprawny. Należy zauważyć, że jednostki samorządu terytorialnego, choć mają wyłącznie kompetencje w zakresie realizacji państwowej polityki podatkowej, jednak do zapewnienia niezależności finansowej społeczności terytorialnej tego na dziś nie wystarczy. Kompetencje jednostek samorządu terytorialnego są realizowane w takich procedurach administracyjnych, jak: 1) egzekwowanie prawa (polegające na rozpatrywaniu i rozwiązywaniu indywidualnej konkretnej sytuacji życiowej w zakresie podatków); 2) tworzenie przepisów (przyjmowanie odpowiednich aktów normatywnych i prawnych w tym zakresie; działania związane z przyjęciem różnego rodzaju programów rozwojowych określonej społeczności terytorialnej, w których określa się prognozę budżetu lokalnego, jego projekt i stan wykonania); 3) założycielskie (uprawnienia do tworzenia organów konsultacyjnych, doradczych i innych organów pomocniczych w zakresie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw); 4) kontrolne (polegają na realizacji szeregu funkcji kontrolnych).

Słowa kluczowe: jednostki samorządu terytorialnego, polityka podatkowa, podmioty realizujące państwową politykę podatkową, kompetencje, procedury administracyjne.

LOCAL GOVERNMENT BODIES AS SUBJECTS OF THE IMPLEMENTATION OF STATE TAX POLICY IN UKRAINE

Artem Yefremov

*Doctor of Law,
Head of the Main Directorate of the DPS in the
Kharkiv region as a separate unit of the State
Tax Service of Ukraine (Kharkiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-1727-0743
yefremov_artem@ukr.net*

Abstract. The scientific article is devoted to the most important area of activity of local self-government bodies as the implementation of state tax policy in a certain administrative-territorial unit, through participation in certain administrative-legal relations. At the same time, when performing the tasks of implementing the state tax policy, the latter are given administrative and legal status. It was emphasized that although the local self-government bodies have exclusive competence in the sphere of implementation of the state tax policy, this is not enough to ensure the financial independence of the territorial community. The competence of local self-government bodies is realized in such administrative procedures as: 1) law-enforcement (consisting in consideration and resolution of an individual's specific life situation in the field of taxation); 2) normative (adoption of relevant legal acts in the specified area; includes actions related to the adoption of various programs for the development of a certain territorial community, where the forecast of the local budget, its project and the state of implementation are prescribed); 3) constitutive (empowerment is assigned to the creation of advisory, advisory and other auxiliary bodies in the field of small and medium-sized entrepreneurship development); 4) control (consist in the implementation of a number of control functions).

Key words: local self-government bodies, tax policy, entities implementing state tax policy, competence, administrative procedures.

ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК СУБ'ЄКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Артем Єфремов

кандидат юридичних наук,

начальник Головного управління ДПС у Харківській області

як відокремленого підрозділу

Державної податкової служби України (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-1727-0743

yefremov_artem@ukr.net

Анотація. Наукова стаття присвячена найважливішому напрямку діяльності органів місцевого самоврядування як реалізація державної податкової політики на певній адміністративно-територіальній одиниці, шляхом участі у певних адміністративно-правових відносинах. При цьому при виконанні саме завдань із реалізації державної податкової політики останні наділяються адміністративно-правовим статусом. Наголошено, що органи місцевого самоврядування хоча і мають виключно компетенцію у сфері реалізації державної податкової політики, однак для забезпечення фінансової самостійності територіальної громади цього на сьогодні є не достатньо. Компетенція органів місцевого самоврядування реалізується в таких адміністративних процедурах як: 1) правозастосовні (полягають у розгляді та вирішенні індивідуальної конкретної життєвої ситуації у сфері оподаткування); 2) нормотворчі (прийняття відповідних нормативно-правових актів в зазначеній сфері; віднесено дії, пов'язані із прийняття різного роду програм розвитку певної територіальної громади, де прописується прогноз місцевого бюджету, його проект та стан виконання); 3) установчі (віднесено повноваження щодо утворення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва); 4) контрольні (полягають у реалізації ряду контролюючих функцій).

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, податкова політика, суб'єкти реалізації державної податкової політики, компетенція, адміністративні процедури.

Постановка проблеми. Останні події в державі свідчать про активізацію ролі органів місцевого самоврядування в реалізації державної політики в усіх сферах суспільного розвитку. Це обумовлено рядом чинників серед яких: 1) активна децентралізація; 2) посилення ролі об'єднаних територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення; 3) введення воєнного стану, що вимагає прийняття оперативних рішень по кожному окремому напрямку діяльності територіальної громади; 4) гнучкість, оперативність та економічність в прийнятті рішень; 5) знання проблеми, яку потрібно вирішити; 6) наявність правового інструментарію необхідного для вирішення проблемного питання та інші. Одним із найважливіших напрямків діяльності органів місцевого самоврядування є реалізація державної податкової політики на певній адміністративно-територіальній одиниці. Однак, при реалізації останньої виникає безліч питань правового та організаційного характеру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зауважити, що проблеми, пов'язані із адміністративно-правовою складовою реалізації податкової політики в цілому та органами місцевого самоврядування ставали предметом вивчення ряду науковців, серед яких варто виділити: В.Б. Аверянова, О.М. Бандурку, О.І. Безпалову, О.В. Джафарову, С.В. Ківалова, Т.О. Коломець, А.Т. Комзюка, Ю.М. Кирченко, С.О. Шатраву та інших. Праці зазначених вчених покладені в основу дослідження органів місцевого самоврядування в якості суб'єкта реалізації державної податкової політики.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж визначити специфіку діяльності органів місцевого самоврядування в якості одного із суб'єктів предметної компетенції щодо реалізації державної податкової політики надамо загальну характеристику останнім із врахуванням специфіки адміністративно-правових відносин в цій сфері.

Так, згідно ч. 1 ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (Про місцеве самоврядування в Україні, 1997). Тобто аналіз зазначеної категорії свідчить, що держава визнає за територіальною громадою право – вирішувати питання місцевого значення через інститут делегування повноважень. В свою чергу А.Н. Новак наголошує на тому, що з точки зору формально-юридичного підходу законодавець хоча і використовує термін «делеговані повноваження» у тексті чинної редакції Конституції України (п. 7 ч. 1 ст. 119), але у змісті ч. 3 ст. 143 Конституції України його не вживає, як не говорить і про делегування окремих повноважень органів виконавчої влади. Замість цього він застосовує формулювання «можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади». Термін «наданні повноваження» вживається у п. 7ч. 1 ст. 119 Конституції України поряд з терміном «делеговані повноваження». Очевидно, що з точки зору Основного Закону у ч. 3 ст. 143 закладалася модель так званих «наданих повноважень» (Новак, 2017; Конституція України, 1996). Не занурюючись глибоко в правову термінологію наголосимо на змістовній складових таких дій, яка полягає в передачі ряду публічно-владних повноважень від одного суб'єкта іншому.

При цьому О.Є. Міщенко формулює такі ознаки делегування повноважень: 1) делегуватися можуть тільки окремі повноваження, що складають частину компетенції відповідного органу публічної влади; 2) після делегування повноважень компетенція органу, що їх делегує, не змінюється; 3) компетенція органу, якому делегуються ці повноваження, тимчасово розширюється; 4) акт делегування повинен обов'язково виходити від органу, що делегує повноваження; 5) при делегуванні здійснюється поширення компетенції делегуючого органу за рахунок наділення новими повноваженнями об'єкта делегування повноважень; 6) повноваження, що делегуються, можуть бути в будь-який час відізані делегуючим органом; 7) якщо повноваження делегуються на певний час, то припинення делегування не передбачає видання юридичного акту, в якому ці повноваження відзиваються (компетенція органу, якому делегуються повноваження, звужується автоматично). Якщо повноваження делегуються на невизначений час, вони можуть бути відізані в будь-який час за рішенням органу, що здійснював делегування повноважень; 8) переделегування (субделегування) повноважень не допускається, бо це суперечить цілям і намірам органу, який делегує повноваження; 9) делегування повноважень має базуватися на вільному волевиявленні обох суб'єктів делегування; 10) делегування повноважень повинно супроводжуватися укладенням акту делегування повноважень; 11) делегування повноважень має обов'язково супроводжуватися передачею фінансових та/або матеріальних ресурсів для забезпечення належної реалізації делегованим суб'єктом делегованих повноважень; 12) делегований суб'єкт несе юридичну відповідальність за належне виконання делегованих повноважень (Міщенко, 2011). В цілому підтримуючи зазначену позицію, вважаємо, що коли йде мова про органи місцевого самоврядування то інститут делегування повноважень має більш широке значення та межі ніж визначені дослідницею, оскільки мова йде не про окремі повноваження, а про право територіальної громади вирішувати всі питання місцевого значення самостійно.

Цікавим є підхід викладений А.О. Новак, яка для з'ясування правової природи та соціальної сутності делегування повноважень пропонує останні розглядати у трьох основних аспектах – як правового способу формування компетенції органів місцевого самоврядування; як особливої групи муніципально-правових відносин; як форми взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Дослідниця наголошує, що усі вказані аспекти мають взаємопов'язаний характер, оскільки будучи одним з основних способів правового впливу держави на зміст функціонування муніципальної влади, делегування втілюється у конкретних правових відносинах між органами державної влади і органами місцевого самоврядування та становить особливий управлінський зв'язок між цими органами у механізмі здійснення публічної влади (Новак, 2017: 39). Ми цілком погоджуємось із дослідницею в частині того, що останні реалізуються у певних правовідносинах, однак не підтримуємо думку, щодо використання термінології «муніципальні правовідносини». Взагалі ми проти використання зазначеної категорії, оскільки вона законодавчо не визначена і у нас не має муніципалітетів. Отже, при делегуванні повноважень органів державної влади органам місцевого самоврядування останні стають учасниками (суб'єктами) відповідних правових відносин та набувають відповідного правового статусу. Виникає питання, яка природа відносин за участі органів місцевого самоврядування при реалізації державної податкової політики та який статус у останніх?

Як уже зазначалося одним із напрямків вирішення питань місцевого значення є реалізація податкової політики. Відповідно до ч. 1 ст. 143 Конституції України до повноважень територіальної громади села, селища, міста відноситься право безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування встановлювати (вводити в дію) місцеві податки і збори відповідно до закону (Конституція України, 1996). Ця конституційна норма знайшла своє відображення в п. 10.3 ст. 10 Податкового кодексу України, в якій законодавець прямо закріплює обов'язок місцевих рад вводити низку місцевих податків та зборів на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць (Податковий кодекс України, 2010). Виходячи з вищевказаного органи місцевого самоврядування реалізують державну податкову політику на певній адміністративно-територіальній одиниці, шляхом участі у певних адміністративно-правових відносинах. При цьому при виконанні саме завдань із реалізації державної податкової політики останні наділяються адміністративно-правовим статусом.

На думку Ю.М. Кириченко під адміністративно-правовим статусом органів місцевого самоврядування доцільно розуміти їх правове положення у системі місцевого управління справами місцевого значення, що визначається за допомогою закріплення у чинному адміністративному законодавстві мети їх створення, територіальних меж діяльності кожного окремого органу, їх взаємовідносин між собою, а також із членами територіальної громади, органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями та їхніми посадовими особами, завдань, функцій, предметів відання, повноважень, гарантій діяльності та відповідальності, що дозволяє їм бути повноцінним учасником адміністративно-правових відносин (Кириченко, 2018). Ми тільки частково погоджуємось із запропонованим поняттям, оскільки вважаємо, що адміністративно-правовий статусом останні набувають саме тоді коли реалізують делеговані повноваження органів публічної влади, шляхом застосування публічно-владних повноважень. Як вдало наголошує В.Б. Авер'янов адміністративна правосуб'єктність органів місцевого самоврядування, як передумова набуття ними адміністративно-правового статусу, виявляється при здійсненні ними функцій, які виконуються на підставі делегованих їм повноважень (Авер'янов, 2007: 243).

Таким чином, органи місцевого самоврядування виступають суб'єктами адміністративно-правових відносин і як слідство реалізують державну податкову політику шляхом певних адміністративних процедур. Як зазначає А. В. Щерба в своєму дисертаційному дослідженні «Адміністративні процедури в органах

місцевого самоврядування в Україні», що під останніми доцільно розуміти урегульовану нормами адміністративно-процесуального права діяльність органів місцевого самоврядування у межах повноважень, визначених чинним законодавством, спрямована на реалізацію норм адміністративного матеріального права, а також матеріально-правових норм інших галузей права у процесі вирішення конкретних справ щодо забезпечення прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб (Щерба, 2011: 8). В цілому погоджуючись із запропонованим визначенням, наголосимо, що дещо дискусійним вбачається позиція дослідниці, що останні урегульовані нормами адміністративно-процесуального права, скоріше адміністративно-процедурними нормами. Однак, на сьогодні не має усталеної наукової думки з цього приводу. Цінним є той факт, що дослідниця виокремлює два види адміністративних процедур в діяльності органів місцевого самоврядування – це внутрішньоорганізаційні адміністративні процедури та зовнішньоорганізаційні. Виходячи з вищенаведеного та трансформуючи вищенаведене на предмет нашого дослідження зробимо проміжний висновок, що органи місцевого самоврядування одночасно реалізують державну податкову політику як у внутрішньоорганізаційній так і зовнішньоорганізаційній діяльності. Зрозуміло, що обсяг і зміст повноважень при здійсненні внутрішньої та зовнішньоорганізаційної діяльності у сфері реалізації державної податкової політики значно відрізняються. Як приклад, реалізації державної податкової політики у внутрішньоорганізаційній діяльності слід виділити такі адміністративні процедури: 1) установчі (створення відповідних структурних підрозділів в виконавчих органах місцевого самоврядування, які займаються питаннями організації реалізації податкової політики, підбором кадрів тощо); 2) нормотворчі адміністративні процедури, які стосуються внутрішнього документообігу, щодо прийняття та виконання рішень органів місцевого самоврядування із зазначених питань; 3) правозастосовні адміністративні процедури. До останніх ми віднесемо дії, коли органи місцевого самоврядування самі виступають платниками податків. Як приклад, ст. 5 Закону України від 03.07.92 № 2535-ХІІ «Про плату за землю» (зі змінами та доповненнями, далі Закон № 2535-ХІІ) встановлено, що об'єктом плати за землю є земельна ділянка, яка перебуває у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди, а суб'єктами плати за землю (платниками) – власники землі та землекористувачі, у тому числі орендарі. Тобто безпосередньо ті суб'єкти господарювання, яким земельні ділянки передані у власність або надані в користування, в тому числі на умовах оренди. Згідно із п. 3 частини першої ст. 12 Закону № 2535-ХІІ від сплати земельного податку звільнені, зокрема, органи місцевого самоврядування, які утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів. Якщо підприємства, установи та організації, що користуються пільгами щодо сплати земельного податку, мають у підпорядкуванні госпрозрахункові підприємства або здають у тимчасове користування (оренду) земельні ділянки, окремі будівлі або їх частини, податок за земельні ділянки, зайняті цими госпрозрахунковими підприємствами або будівлями (їх частинами), переданими в тимчасове користування, сплачується у встановлених розмірах на загальних підставах (остання частина ст. 12 Закону № 2535-ХІІ). При цьому відповідно до ст. 797 Цивільного кодексу України плата, яка справляється з наймача будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини), складається з плати за користування нею і плати за користування земельною ділянкою. Таким чином, орган місцевого самоврядування сплачує земельний податок за земельну ділянку, зайняту будівлею, переданою в оренду (Чи є орган місцевого самоврядування, який повністю утримується за рахунок бюджету та надає в оренду будівлі бюджетній установі, платником земельного податку, 2021).

При аналізі зовнішньоорганізаційних процедур органів місцевого щодо реалізації державної податкової політики візьмемо підхід викладений А. В. Щербою, яка до останніх відносить такі процедури як: 1) правозастосовні, 2) нормотворчі, 3) установчі та 4) контрольні (Щерба, 2011: 113). Розглянемо правозастосовні адміністративні процедури щодо реалізації державної податкової політики

Правозастосовні адміністративні процедури органів місцевого самоврядування щодо реалізації державної податкової політики полягають у розгляді та вирішенні індивідуальної конкретної життєвої ситуації у сфері оподаткування. Правозастосовна процедура в органах місцевого самоврядування має певні особливості, що характеризуються наступними моментами: по-перше, правозастосовна адміністративна процедура має місце тоді, коли розгляд та вирішення конкретної життєвої ситуації, справи передбачає послідовний та поетапний розгляд та вирішення окремих аспектів такої життєвої ситуації, справи, а також вчинення на кожному етапі (стадії) такого комплексу послідовних, узгоджених правозастосовних дій, наслідком яких є прийняття індивідуальних персонально-визначених владних рішень (проміжних або кінцевого); по-друге, в правозастосовній процедурі бере участь певний суб'єкт застосування права, а саме органи місцевого самоврядування; по-третє, правозастосувальні процедури складаються лише з тих, під час яких вчиняються правозастосувальні дії, загальною метою яких є розгляд та вирішення певної конкретної ситуації, справи (Щерба, 2011: 124). Як правило, до правозастосовних процедур відносяться процедури з надання публічних (сервісних) послуг. В нашому випадку, мова йде про надання центрами адміністративних послуг, які є структурними підрозділами органів місцевого самоврядування – послуг щодо сплати податків як державних, так і місцевих тощо.

Розглядаючи *нормотворчі адміністративні процедури* органів місцевого самоврядування у сфері реалізації державної податкової політики є прийняття відповідних нормативно-правових актів в зазначеній сфері. Наголосимо, що складовою податкового законодавства згідно ст. 3 Податкового кодексу України є рішення органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів, прийнятих за правилами встановленими цим Кодексом (Податковий кодекс України, 2010). Так, рішення приймаються з приводу визначених згідно ч.ч. 24, 28, 35 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» закріплення виключної

компетенції сільських, селищних та міських рад щодо встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України та прийняття рішень щодо надання відповідно до чинного законодавства пільг по місцевих податках і зборах, а також земельному податку (Про місцеве самоврядування в Україні, 1997). Також шляхом прийняття колективного рішення встановлюються нормативи централізації коштів від земельного податку на спеціальні бюджетні рахунки районів міста. При цьому наголошено, що якщо в рішенні органу місцевого самоврядування про встановлення місцевих податків або зборів, а також податкових пільг з їх сплати не визначено термін його дії, таке рішення є чинним до прийняття нового рішення (Податковий кодекс України, 2010).

До нормотворчих повноважень також відносяться дії, пов'язані із прийняття різного роду програм розвитку певної територіальної громади, де прописується прогноз місцевого бюджету, його проект та стан виконання.

Установчі адміністративні процедури щодо реалізації державної податкової політики полягають в тому, що до повноважень останніх відноситься створення центрів надання адміністративних послуг, які є постійно діючими робочими органами або виконавчими органами (структурними підрозділами) органу місцевого самоврядування в якому надаються адміністративні послуги згідно з переліком, що визначений Законом (Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації мережі та функціонування центрів надання адміністративних послуг та удосконалення доступу до адміністративних послуг, які надаються в електронній формі, 2020). Також, до установчих процедур органів місцевого самоврядування в цілому та у сфері реалізації державної податкової політики слід віднести повноваження щодо утворення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва (Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні, 2012). Які в тому числі опікуються проблемами оподаткування тощо.

Додамо, що до установчих процедур будемо відносити виключні повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення: 1) податків, зборів та пільг на них, які у свою чергу закріплюються шляхом нормотворчої процедури; 2) визначення переліку податкових агентів згідно із ст. 268 Податкового кодексу України (Податковий кодекс України, 2010); 3) встановлення ставок місцевих податків та зборів в межах ставок визначених чинним законодавством; 4) прийняття рішення про встановлення місцевих податків та зборів, зміну розміру їх ставок, об'єкта оподаткування, порядку справляння чи надання податкових пільг, яке тягне за собою зміну податкових зобов'язань платників податків та яке набирає чинності з початку бюджетного періоду.

Контрольні адміністративні процедури органів місцевого самоврядування щодо реалізації державної податкової політики полягають у ряді контролюючих функцій. Як правило, в частині одержання податкової інформації від податкових органів. Згідно наказу Міністерства фінансів України від 23.11.2020 №723 «Про затвердження Порядку надання звітності в розрізі платників податків органам місцевого самоврядування» було затверджено відповідний порядок (Про затвердження Порядку надання звітності в розрізі платників податків органам місцевого самоврядування, 2020). Яким було затверджено відповідний порядок надання інформації податковими органами органам місцевого самоврядування. Як правило така інформація потрібна податковим органам для нарахування земельного податку фізичним особам – власникам зазначених земельних ділянок, і контролю за його сплатою. Передбачено, що таку інформацію надаватимуть в електронному вигляді в порядку та за формою, затвердженими Кабінетом Міністрів України (Змінено обсяг повноважень органів місцевого самоврядування, 2022). Згідно ст. 18 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад будуються на договірній і податковій основі та на засадах підконтрольності у межах повноважень визначених законом (Про місцеве самоврядування в Україні, 1997). Також згідно ст. 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до контрольних адміністративних процедур у сфері реалізації державної податкової політики слід віднести контрольні повноваження за дотриманням зобов'язань щодо платежів до місцевого бюджету на підприємствах і в організаціях незалежно від форм власності (Про місцеве самоврядування в Україні, 1997).

Висновок. Підсумовуючи наголосимо, що органи місцевого самоврядування хоча і мають виключно компетенцію у сфері реалізації державної податкової політики, однак для забезпечення фінансової самостійності територіальної громади цього на сьогодні є не достатньо. Компетенція органів місцевого самоврядування реалізується в таких адміністративних процедурах як: 1) правозастосовні; 2) нормотворчі; 3) установчі; 4) контрольні.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. Київ : Юрид. думка, 2007. 592 с.
2. Змінено обсяг повноважень органів місцевого самоврядування. 2022. URL: <https://cvp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/564299.html>.
3. Кириченко Ю.М. Поняття та структура адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування. *Юридичний бюлетень*. 2018. № 7, ч. 2. С. 41-47.
4. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
5. Міщенко О.Є. Правове регулювання здійснення адміністративного судочинства в умовах реформ та економічних перетворень : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2011. 205 с.
6. Новак А. О. Правова природа повноважень органів виконавчої влади делегованих органам місцевого самоврядування. *Наука державного будівництва та місцевого самоврядування на етапі модернізації української держав-*

ности: зб. тез наук. доп. за матер. круг. столу (Харків, 19 трав. 2017 р.). Харків : НДІ держ. буд-ва та місцевого самоврядування, 2017. С. 39-42.

7. Новак А.О. Конституційно-правове регулювання здійснення органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Харків, 2017. 261 с.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації мережі та функціонування центрів надання адміністративних послуг та удосконалення доступу до адміністративних послуг, які надаються в електронній формі : Закон України від 03.11.2020 № 943-IX.
10. Про затвердження Порядку надання звітності в розрізі платників податків органам місцевого самоврядування : наказ Мінфін України від 23.11.2020 № 723. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1223-20>.
11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР.
12. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI.
13. Чи є орган місцевого самоврядування, який повністю утримується за рахунок бюджету та надає в оренду будівлі бюджетній установі, платником земельного податку. 2021. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/vopros-otvet/plata-za-zemlyu/chi-e-organ-811703.html>.
14. Шерба А.В. Адміністративні процедури в органах місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2011. 198 с.

References:

1. Averianov, V.B. (2007). *Administrativne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Kyiv: Yuryd. dumka. 592 p. [in Ukrainian].
2. Zmineno obsiah povnovazhen orhaniv mistsevoho samovriaduvannia [The scope of powers of local self-government bodies has been changed]. 2022. URL: <https://cyp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/564299.html>. [in Ukrainian].
3. Kyrychenko, Yu.M. (2018). Poniattia ta struktura administrativno-pravovoho statusu orhaniv mistsevoho samovriaduvannia [The concept and structure of the administrative and legal status of local self-government bodies]. *Yurydychnyi biuleten*. № 7, ch. 2. pp. 41-47. [in Ukrainian].
4. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. [in Ukrainian].
5. Mishchenko, O.Ie. (2011). Pravove rehuliuвання zdiisnennia administrativnoho sudochynstva v umovakh reform ta ekonomichnykh peretvoren [Legal regulation of administrative proceedings in the context of reforms and economic transformations]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.02. Kyiv. 205 p. [in Ukrainian].
6. Novak, A.O. (2017). Pravova pryroda povnovazhen orhaniv vykonavchoi vlady delehovanykh orhanam mistsevoho samovriaduvannia [The legal nature of powers of executive authorities delegated to local self-government bodies]. *Nauka derzhavnoho budivnytstva ta mistsevoho samovriaduvannia na etapi modernizatsii ukrainskoi derzhavnosti: zb. tez nauk. dop. za mater. kruh. stolu* (Kharkiv, 19 trav. 2017 r.). Kharkiv : NDI derzh. bud-va ta mistsevoho samovriaduvannia. pp. 39-42. [in Ukrainian].
7. Novak, A.O. (2017). Konstytutsiino-pravove rehuliuвання zdiisnennia orhanamy mistsevoho samovriaduvannia delehovanykh povnovazhen orhaniv vykonavchoi vlady v Ukraini [Constitutional and legal regulation of the exercise by local self-government bodies of the delegated powers of executive authorities in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.02. Kharkiv. 261 p. [in Ukrainian].
8. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] vid 02.12.2010 № 2755-VI. [in Ukrainian].
9. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo optymizatsii merezhi ta funktsionuvannia tsentriv nadannia administrativnykh posluh ta udoskonalennia dostupu do administrativnykh posluh, yaki nadaitsia v elektronni formi [On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding the optimization of the network and functioning of centers for the provision of administrative services and improving access to administrative services provided in electronic form]: Zakon Ukrainy vid 03.11.2020 № 943-IX. [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia zvitnosti v rozrizi platnykiv podatkov orhanam mistsevoho samovriaduvannia [On the approval of the Procedure for providing reporting by taxpayers to local self-government bodies: order of the Ministry of Finance of Ukraine]: nakaz Minfin Ukrainy vid 23.11.2020 № 723. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1223-20>. [in Ukrainian].
11. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini [On local self-government in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR. [in Ukrainian].
12. Pro rozvytok ta derzhavnu pidtrymku maloho i serednoho pidpriemnytstva v Ukraini [On the development and state support of small and medium-sized enterprises in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 22.03.2012 № 4618-VI. [in Ukrainian].
13. Chy ye orhan mistsevoho samovriaduvannia, yakyi povnistiu utrymuetsia za rakhunok biudzhetu ta nadaie v orendu budivli biudzhethnii ustanovi, platnykom zemelnogo podatku [Is a local self-government body that is fully supported by the budget and leases buildings to a budget institution a payer of land tax]. 2021. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/vopros-otvet/plata-za-zemlyu/chi-e-organ-811703.html>. [in Ukrainian].
14. Shcherba, A.V. (2011). *Administrativni protsedury v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini* [Administrative procedures in local self-government bodies in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kharkiv. 198 p. [in Ukrainian].